

Van de duinen van Six naar de Wimmenummer Duinen

NICO JONKER, RON EN LEO RANZIJN

De Wimmenummer Duinen vormen een gaaf duinterrein. In het gebied vindt men gevarieerde natuurlijke omstandigheden wat blijkt uit het artikel van Slings en Van Deursen (zie pg. 19-21). Vooral in het noordelijk deel hebben menselijke activiteiten relatief weinig veranderingen veroorzaakt. In het zuidelijk deel blijken de kleinschalige menselijke activiteiten zelfs verrijkend te hebben gewerkt. Rust was en is een belangrijk kenmerk van het gebied.

Het is van belang de diversiteit als gevolg van ontwikkelingen in het verleden als uitgangspunt te nemen. De beperkte openstelling van de Duinen van Six is daarbij altijd van essentieel belang geweest. Alleen in de maanden juni-september was een deel van het terrein na aanschaf van een toegangskaart opengesteld.

Een gesloten jachtgebied

De duinen van Six was het laatste grote duinterrein waar nog volop werd gejaagd. Daartoe zijn in de jaren zeventig in het centrale gedeelte twee waterpartijen met jachthutten aangelegd (zie figuur 1 op pagina 20). De jachttopziener bewaakte dit gebied als ware het een heiligdom. Publiek werd er geweerd en wie er toch had weten door te dringen, werd nog net niet gewapenderhand verwijderd. De moed tot een tweede bezoek aan dit terreindeel werd in ieder geval ontnomen.

We mogen verwachten dat het PWN plezierjacht als een natuuronvriendelijke activiteit zal afschaffen.

Beperkte toegankelijkheid

Het PWN heeft het in de jaren zeventig aangekochte Kraansvlak bij Overveen slechts beperkt toegankelijk gemaakt onder geleide van een duinwachter. Dit was goed mogelijk omdat dit terrein nooit opengesteld is geweest voor publiek. Een vergelijk-

bare situatie doet zich nu voor bij de Wimmenummerduinen. Egmonders en toeristen hebben leren leven met de beperkte openstelling.

Tot de zo gecreëerde rust draagt in belangrijke mate bij dat er vrijwel geen verharde doorgaande paden in dit duingebied liggen. De enige uitzondering vormt de geasfalteerde toeleidingsweg naar het boorplatform, in de volksmond "het Oliepad" geheten. Uitbreiding van het padennet en verharding van paden zijn ons inziens ongewenst. Het gebied leent zich er ook veel minder voor dan de duinen ten zuiden van Egmond aan Zee. Met name de steile duinhellingen zijn erosiegevoelig en kwetsbaar voor betreding. Wij willen er daarom voor pleiten om de beperkte toegankelijkheid van de Wimmenummerduinen te handhaven. Er zijn nu nog geen pijnlijke maatregelen nodig om het gebied te beschermen tegen een hoge rekreatiedruk, die door het fenomeen van vakantiespreiding en bij realisering van de omvangrijke woningbouwplannen in het achterland alleen maar zal toenemen. In het geval van het vorig jaar eveneens aangekochte Bergerbos ervaart het PWN momenteel in de vorm van gerechtelijke procedures en zelfs vernielingen van toegangsborden, hoeveel weerstand het oproept als openstelling van een gebied moet worden teruggedraaid.

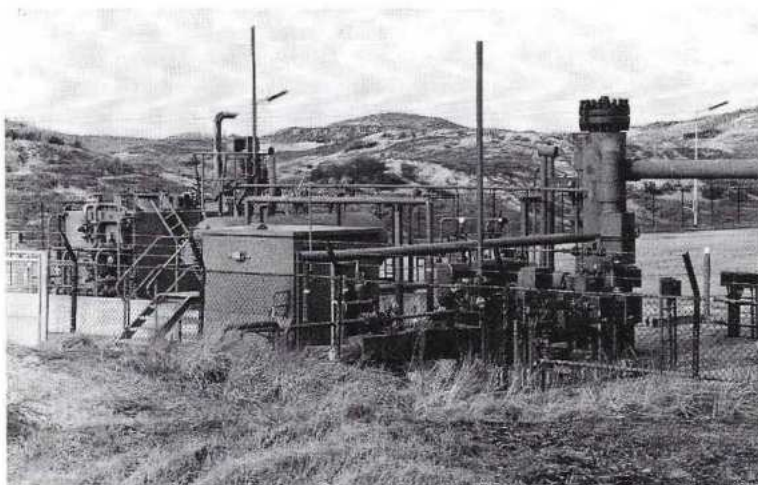
Fietpad ongewenst

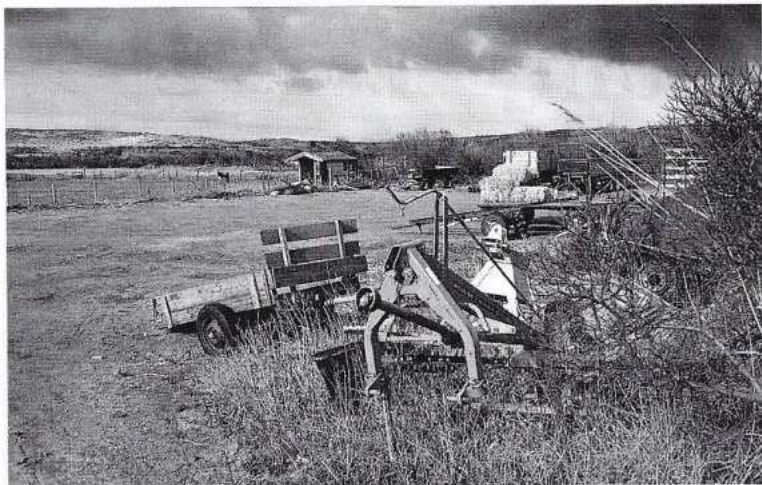
Al vele jaren wordt een discussie gevoerd over de aanleg van een fietsverbinding tussen Egmond aan Zee en de Woudweg naar Bergen aan Zee. Ontsluiting via een fietspad is vanuit het oogpunt van het natuurbelang echter volstrekt ongewenst. Voor een afstand van twee kilometer, nauwelijks vijf minuten fietsen, zou een enorme ingreep in het terrein gepleegd worden. Het is jammer dat het PWN al te kennen heeft gegeven mee te willen werken aan een fietstracé door zich uit te spreken voor een dergelijk pad aan de oostkant van het gebied. Hiervoor moet een bospaadje door het smalle, maar fraai ontwikkelde bos in de binnenduintrand worden verbreed. Bovendien voert het fietspad door een geaccidenteerd terrein met duinroosjeshellingen en kwetsbare kortsmosvegetatie. Een alternatief dat vaak genoemd wordt, is het zogenaamde zeereepfietspad. Dit fietspad levert weliswaar minder schade op voor de vegetatie, maar dit tracé doorsnijdt een zeer rustig en kwetsbaar gebied. Juist het noordelijk deel biedt goede mogelijkheden voor herstel en ontwikkeling van vochtige duinvalleien en grootschalige verstuingen. Opname van het onverharde duinvoetpad in het padennet voor lange afstandwandelaars lijkt ons geen bezwaar.

Duinlandjes en zeedorpenlandschap

In het westelijk en zuidelijk deel bevinden zich duinlandjes. De familie Six heeft de armlastige ge-

In de Wimmenummerduinen vindt nog enkele jaren gaswinningsplaats (foto: Marc Janssen).

Bij het zeedorpenland-
schap horen geen groot-
schalige landbouwaktivi-
teiten (foto: Henk Wijkhui-
sen).

bruikers altijd uit sociale motieven bijzondere lage pachtprizen in rekening gebracht. Het zogenaamde zeedorpenlandschap, waarvan de duinlandjes de meest opvallende exponent zijn, heeft een uitzonderlijke rijkdom aan plantensoorten. Het vigerende streekplan voor Noord-Kennemerland zegt hierover: "Door plaatselijke verstuingen van verschillende ouderdom, langdurig verwijderen van struweel, agrarische exploitatie en plaatselijk uitgraven van akkertjes tot op een voor het agrarisch gebruik geschikt niveau boven het grondwaterpeil, waarbij het vrijkomende zand tot walletjes werd opgeworpen, zijn vlak naast elkaar verschillende bodemtypen ontstaan met diensgevolge verschillende vegetaties." Het rapport konstateert, dat benoorden Egmond aan Zee op slechts 35 hectare in totaal 212 (zijnde 14,3 %) van de in Nederland aanwezige plantensoorten voorkomen. Het streekplan noemt het een zeldzaamheid, dat dit zeedorpenlandschap nog als zodanig functionerend voorkomt.

Het gebruik van de duinlandjes zou, in gereguleerde vorm voortgezet kunnen worden. Voorwaarde is wel, dat het gebruik zal bijdragen aan de natuurlijke waarden van het gebied. Het is ondoenlijk daarover met iedere pachter afzonderlijk te onderhandelen. De duinlandjesvereniging De Noord zou daarbij een coördinerende rol kunnen vervullen. De vereniging heeft in het verleden laten blijken daaraan te willen meewerken door onder meer haar betrokkenheid bij de publikatie "Ecologisch Tuinieren in het zeedorpenlandschap" (zie pg. 27). Uitgifte van landjes via De Noord, waarbij tevens de voorwaarden voor gebruik dienen te worden onder-

In De Nollen staan talloze
vakantiehuisjes in het
duingebied (foto: Marc
Janssen).

schreven, is een mogelijke konstruktie. Op die manier kan de eeuwenlange en verrijkende menselijke invloed gekontinueerd worden. En tevens wordt de betrokkenheid van de bevolking bij haar omgeving in stand gehouden.

Vanwege de gewenste variatie is het zaak binnen de gestelde normen een ieder zoveel mogelijk z'n gang te laten gaan, zoals het eveneens wenselijk is geen harde, maar een geleidelijke overgang naar het rustige noordelijke deel te creëren.

De karakteristieke benamingen voor de duinlandjes verdienen het om zoveel mogelijk op kaarten vermeld te worden (1).

Zomerhuisjes

De zomerhuisjes in de Duinen van Six zullen medeels moeten worden verwijderd. Het is misschien mogelijk huisjes te concentreren in het Nollengebied, waar zich al een fiks aantal onderkomens bevindt. Die operatie mag echter de draagkracht van de Nollen niet te boven gaan. Er mogen bovendien geen ingrijpende wijzigingen plaats vinden, die het karakter van het Nollengebied aantasten. Aandacht verdient in dit verband de negatieve uitstraling die een groter aantal gebruikers van zomerhuisjes ter plaatse op het omringende duinterrein kan hebben. Niet vergeten moet worden, dat de huisjes tot op dit moment alleen 's zomers in gebruik zijn. Het is wellicht beter in zo veel mogelijk gevallen met zomerhuisbewoners een uitsterfregeling overeen te komen.

Tot slot

De Wimmenummer Duinen bieden goede kansen voor natuurontwikkeling in natte duinvalleien. Daarbij kan grootschalige verstuing het dynamische karakter bevorderen. Vooral in het noordelijk deel zijn goede mogelijkheden voor natuurontwikkeling. Maar minstens zo bijzonder is het volkstuingebruik. Hier gaan een rijk ontwikkelde flora, kleinschalig grondgebruik en een rijke cultuurhistorie relatief harmonieus samen ofschoon sanering van de teellandjes in het noorden onvermijdelijk is. Een zonering van natuurontwikkeling in het noorden en behoud van ecologisch verantwoorde cultuurelementen in het zuiden versterkt de natuurwetenschappelijke waarde van het gebied. De Wimmenummerduinen behouden met deze invalshoek het unieke zeedorpenlandschap terwijl de dynamische potenties van het noordelijk deel optimaal kunnen worden benut.

Nico Jonker is lid van de Werkgroep Duin & Kust, Ron en Leo Ranzijn zijn consultants van de Stichting Duinbehoud in Egmond.

Literatuur

1. WERKGROEP DUIN & KUST, 1986. Zeedorpenland-
schap in Noord-Holland.

Noot van de redactie

De Stichting Duinbehoud is inmiddels, op basis van de mening van de consultants, de Werkgroep Duin & Kust en discussies in het bestuur van de Stichting Duinbehoud, in gesprek gekomen met het PWN over de toekomstige inrichting en het beheer van de Wimmenummerduinen.